

Nr 3.

Ankom till Riksdagens kansli den 18 februari 1913 kl. 4 e. m.

Första kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 3, i anledning av herr Bäckströms motion, nr 19, om skärpning av bestämmelserna för antagande av släktnamn.

I en inom Första kammaren av herr *Bäckström* väckt motion, nr 19, viiken hänvisats till kammarens första tillfälliga utskott, har hemställt, att Riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes låta utarbeta sådana förslag till ändrade bestämmelser i gällande lagstiftning om antagande av släktnamn, att däri avsett skydd mot antagande av förut använt släktnamn bleve mera effektivt.

Beträffande motiveringen för ifrågavarande hemställen hänvisas till motionen.

Motionären ifrågasätter vissa förändringar i nu gällande förordning angående antagande av släktnamn den 5 december 1901, vilka förändringar avse, bland annat, ordningen för behandlingen av hithörande ärenden. Enligt nu gällande föreskrifter handläggas dessa ärenden av Konungens befallningshavande i de olika länen samt av Överståthållareämbetet, såvitt angår Stockholm. Motionären anmärker, att den omständigheten, att prövningen är lagd i olika myndigheters hand, vållar ojämnhet i lagtillämpningen. Denna erinran är utan tvivel grundad. Ansökan om godkännande av nytt släktnamn får nämligen enligt förordningen ej bifallas, där det nya namnet, såvitt känt är, bäres av annan släkt och tillika är av mera egenartad beskaffenhet. Sistnämnda stadgande om namnets »mera egenartade beskaffenhet» kan tydligtvis på olika håll tolkas olika. Och exempel finnas, att ansökan om godkännande av visst släktnamn blivit utav en av förenämnda myndigheter avslagen, medan myndighet i annan ort bifallit en ansökan beträffande alldeles samma namn.

Utskottet.

En annan av motionären påyrkad ändring i förordningen avser att på ett mera effektivt sätt bringa ansökningar av ifrågavarande slag till allmänhetens kännedom. Enligt nu gällande bestämmelser skall Konungens befallningshavande, därest ansökningen ej finnes böra genast avslås, införa kungörelse om densamma dels i allmänna tidningarna, dels i tidning inom orten, varefter en var äger att inom viss tid göra skriftlig invändning mot ansökningen. Uttrycket »tidning inom orten» är först och främst ett svävande begrepp. Motionären anser, att därmed avses tidning i den ort, där vederbörande Konungens befallningshavande residerar. Enligt vad utskottet erfarit, har emellertid vid tillämpningen uttrycket jämväl tolkats såsom åsyftande tidning i den ort, där sökanden bor. Men oavsett denna otydlighet kan stadgandet icke anses tillfredsställande. Det torde nämligen ofta hända, att person med släktnamn av mera egenartad beskaffenhet icke nås av den, på sätt förordningen stadgar, offentliggjorda kungörelse angående ansökan om rätt till antagande av det släktnamn han bär, eftersom det mera sällan händer, att allmänheten genomgår dylika tillkännagivanden i Post- och Inrikestidningar, och det tillika är högeligen ovisst, huruvida den tidning, som i förekommande fall ansetts som ortstidningen, kommer den intresserade personen i handom. Med fog lärers alltså kunna sägas, att det skydd, som förordningen avser att bereda, icke i tillfredsställande mån vinnes.

Bästa sättet att göra namnskyddslagstiftningen mera effektiv har synts motionären vara att låta godkännandet ske, icke av Konungens befallningshavande i de olika länen, utan av en centralmyndighet, varvid motionären förslagsvis nämnt patent- och registreringsverket. Uppenbart är, att en sådan anordning skulle främja likformigheten vid behandlingen av ifrågavarande ärenden och därigenom jämväl bereda ökat skydd för äldre släktnamn. Utskottet kan alltså icke annat än finna det lämpligt, att bestyret med prövning av ansökningar om godkännande av nytt släktnamn uppdrages åt en centralmyndighet, men anser sig icke kunna uttala sig om, huruvida patent- och registreringsverket eller annan myndighet härvid bör komma i fråga. — Att hos denna myndighet skall föras register över godkända släktnamn torde vara själfallet. Tillika synes emellertid böra komma i överbäggande, huruvida icke, såsom motionären jämväl ifrågasatt, äldre släktnamn skulle kunna hos den centrala myndigheten registreras till skydd mot deras antagande av annan.

Motionären har vidare ifrågasatt dels en ändring av förordningens § 1 mom. 2 i syfte, att namn, vilka bildats genom ett i almanackans namnlängd intaget manligt förnamn med tillägg av »son» eller dylikt,

skulle i vissa fall få anses vara så egenartade, att deras antagande utan godkännande icke borde medgivas, dels ock en utvidgning av rätten att antaga släktnamn i så måtto, att ansökan om rätt att antaga moders släktnamn borde, där giltiga skäl anfördes, kunna godkännas, även om namnet bures av annan släkt och vore mera egenartat. Båda dessa av motionären framhållna synpunkter synas utskottet vara förtjänta att vid en eventuell revision av förordningen komma under övervägande. Och torde i samband därmed jämväl böra undersökas, i vilken mån det må kunna tillstädjas fosterföräldrar att giva fosterbarn sitt släktnamn.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att Första kammaren ville för sin del besluta, att Riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes taga i övervägande, huruvida icke i förordningen angående antagande av släktnamn böra införas ändrade bestämmelser i syfte, att dels däri avsett skydd mot antagande av förut använt släktnamn bleve mera effektivt och dels ökad möjlighet bereddes för godkännande av nytt släktnamn i fall, då sådant godkännande finnes skäligen böra äga rum.

Stockholm den 18 februari 1913.

På utskottets vägnar:

HUGO HAMMARSKJÖLD.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit: herrar Hammarskjöld, Stadener, Hallberg, Sandler, Bergqvist, Oscar Olsson och Magnusson.
